BIULETYN

Komitetu Organizacyjnego Obchodów 600 lecia Parafii Krzywcza

Rok 1, numer 4 **cena 50 gr.** **5 kwietnia 1998**

Misterium Męki Pańskiej

W Wielkim Tygodniu w wielu krajach chrześcijańskich odbywają się misteria pasyjne, ukazujące ostatnie dni życia Chrystusa. Najsłynniejsze są wspaniałe procesje wielkanocne w Sewilli, Maladze i innych miastach Hiszpanii oraz wielkie widowiska pasyjne we włoskim miasteczku Sorevello i bawarskim Oberammergau.

Również w Polsce Wielki Tydzień obfituje w ciekawe widowiska religijne. Największym i najstarszym (zapoczątkowanym w XVII wieku) jest misterium pasyjne w

Kalwarii Zebrzydowskiej, w którym co roku uczestniczą tysiące pielgrzymów i turystów z całego kraju. Dla jednych udział w misterium wiąże się z głębokim przeżyciem religijnym, dla innych zaś jest to interesujący spektakl, rozgrywający się w niezwykłej naturalnej scenerii – wśród wzgórz podobnych do tych, które otaczają Jerozolimę,

ciąg dalszy na str. 3

Informujemy, że w Biuletynie znajduje się folder poświecony Parafii Krzywcza. Zachęcamy do jego wnikliwej lektury. Mamy nadzieję, że dotrze on do ludzi, którzy mimo że opuścili rodzinne strony, czują się w dalszym ciągu uczuciowo związani z tą ziemią. Liczymy na to , że wspomogą finansowo program obchodów Jubileuszu Parafii Krzywcza. Prosimy o przekazanie za pośrednictwem tego folderu informacji o Jubileuszu rodzinom przebywającym w świecie.

Komitet Organizacyjny Jubileuszu

„Krzyż na Golgocie tego nie wybawi
Kto sam na sercu swoim krzyża nie wystawi"

Krzyż: *Drzewo zbawienia cz. II*

Pierwsze wieki chrześcijaństwa, mimo niezaprzeczalnych dowodów czci krzyża w modlitwach osobistych i liturgicznych, unikają raczej jego przedstawienia. Spotyka się często w tym czasie obrazy Dobrego Pasterza, krzewu winnego, gołąbka, ryby, baranka, węża miedzianego w słupie itp. Powodem tego była ostrożność przed znieważeniem przez pogan tego znaku, tym bardziej, że krzyż był jeszcze ciągle stosowanym rodzajem kary i to kary najcięższej.

W okresie poapostolskim motyw krzyża stał się niezwykle cenionym znakiem chrześcijan, którzy niejednokrotnie oddawali swe życie w jego obronie. Wówczas to przyjął się zwyczaj żegnania się znakiem krzyża, o czym wspomina pisarz Tertulian (ok. 220 r.). Do znaku krzyża czynionego w geście żegnania wypracowano odpowiednią symbolikę. Kładąc rękę na czole wyznajemy, że Bóg Ojciec jest początkiem wszechrzeczy. Przenosząc rękę na pierś, wyznajemy, że Syn Boży, będąc od wieków zrodzony z Ojca, zstąpił z Jego łona w żywot Maryi Panny i stał się człowiekiem. Przenosząc rękę z lewego ramienia na prawe wyznajemy, że Duch św. pochodzi od Ojca i Syna, i że za sprawą tegoż Ducha św. (lub przez krzyż Chrystusa) przeprowadzeni jesteśmy z niewoli szatana do społeczności zbawionych, z lewicy potępienia – na prawicę zbawienia.

Krzyż Zbawiciela, wraz z krzyżami dwóch łotrów, wrzucono do głębokiego rowu na stoku Golgoty, a rów

dokończenie na str.2

W tym numerze:

Str.

1. ***Misterium Męki Pańskiej***
1. ***Krzyż: Drzewo Zbawienia cz. II***
2. ***Turki w dolinie Sanu***
3. ***Z prac Komitetu***
4. ***Chyrzyna wczoraj i dziś***
4. ***Laureaci konkursu***

Proszę Cię Panie, w tym Wielkim Poście

Jezu, zbliżam się do Paschy.
Pomóż mi, abym nie zatrzymał się w drodze,
ani nie zmylił kierunku.
Chcę iść z Tobą, Jezu,
aby razem z Tobą świętować
wielki dzień Twojego zmartwychwstania.

Chcę iść z Tobą, Jezu,
aby coraz lepiej poznawać
moje zalety i wady,
by móc zaakceptować siebie,
bo Bóg mnie stworzył,
a Ty oddałeś swoje życie,
abym był szczęśliwy.

Chcę iść z Tobą, Jezu,
aby kochać i służyć tym, z którymi żyję
i znajdować radość w dawaniu, tak jak Ty,
który oddałeś swoje życie na krzyżu.

Chcę iść z Tobą, Jezu
aby odkryć, że wszystko jest Bożym darem
i nie gromadzić sobie rzeczy,
lecz dzielić się nimi wielkodusznie
z moją rodziną i ze wszystkimi.

Chcę iść z Tobą, Jezu
aby odkrywać Boga
ukrytego w wydarzeniach mojego życia,
obecnego we Mszy św. i w modlitwie,
okazującego miłość w przebaczeniu kapłana.

Turki w dolinie Sanu

Po odsieczy wiedeńskiej utrudzeni wojaczką żołnierze wracali do swych domów objuczeni łupami. Aby się dobrze zaprezentować bliskim, przed wkroczeniem do Radomyśla poprzebierali się w zdobyczne ubrania Turków. Na ich widok mieszkańcy uciekali w popłochu, oni zaś pomaszerowali do kościoła, by podziękować Bogu za szczęśliwy powrót. Widząc, że przy grobie Chrystusa nikt nie pełni warty (była właśnie Wielkanoc), sami ją zaciągnęli. I z tej historii prawdziwej lub nieprawdziwej bierze swój początek obrzęd, który przetrwał do naszych czasów.

Dziś Turki z Radomyśla noszą niebieskie kurtki z epoletami i czerwone spodnie z lampasami. Przepasani biało-czerwonymi szarfami, na głowach mają czapki przystrojone cekinami, koralikami, piórami, półksiężycami i gwiazdami. Trzymają straż przy grobie Chrystusa, asystują podczas poświęcenia jadła, wody i ognia. Na rezurekcji strzelają z moździerzy. Po rezurekcji dają pokaz musztry.

Turki z Gniewczyny Łańcuckiej koło Przeworska tworzą dwa oddziały. Jedni są ubrani w granatowe

dokończenie na str. 3

dokończenie ze str. 1

ten z biegiem czasu był przysypywany ziemią i gruzami. Tym sposobem, niechcący, zabezpieczono bezcenną relikwię Odkupienia. Cesarz Hadrian, wielki wróg chrześcijaństwa po stłumionym powstaniu Żydów w 40 lat po śmierci Chrystusa, odbudował zburzoną Jerozolimę przekształcając ją, jednak w Rzymski obóz wojskowy o nazwie Aelia Capitoline. Na Golgocie urządzono coś w rodzaju rzymskiego rynku, forum z ołtarzami Jowisza i Junony. Chciano w ten sposób zatrzeć wszelki ślad życia i śmierci Chrystusa.

Dopiero od czasów cesarza Konstantyna W. rozpoczyna się wielki tryumf znaku krzyża św. Cesarz ten, po nawróceniu się na wiarę chrześcijańską , wydał w roku 313 słynny edykt mediolański przez który zniósł karę śmierci przez ukrzyżowanie i zrównał chrześcijaństwo w prawach z innymi religiami. W roku 326 przybywa do Jerozolimy matka cesarza Konstantyna W., sędziwa już cesarzowa, św. Helena, która rozpoczęła na terenie Golgoty poszukiwania krzyża Zbawiciela.

Po wielu żmudnych pracach wykopaliskowych znaleziono wreszcie trzy krzyże, zachowane w dobrym stanie. Nie wiedziano jednak, który z nich jest tym Chrystusowym. Biskup Jerozolimy zarządził, aby do krzyży przyprowadzono nieuleczalnie chorą kobietę, która kolejno dotykała trzech znalezionych krzyży. Dotykając trzeciego z kolei krzyża została cudownie uzdrowiona i po tym rozpoznano właściwy krzyż-drzewo zbawienia świata. Cesarz Konstantyn, uradowany tym faktem, polecił wybudować na Golgocie wspaniałą świątynię, godną tak wielkiego wydarzenia.

Według tradycji krzyż Chrystusowy miała podzielić św. Helena na trzy części: jedną ofiarowała dla Jerozolimy, drugą dla Rzymu, trzecią dla Konstantynopola. Część jerozolimską złożono w kosztownym relikwiarzu i umieszczono we wspaniałej bazylice, w Kalwarii , do adoracji przez wiernych. Gdy w roku 614 najechał Palestynę król perski Chosroes II, zrabował, miedzy innymi, świętą relikwię Krzyża Zbawiciela. Cesarz bizantyjski, Herakliusz, w roku 629 odzyskuje ją z powrotem i sam, w pokutnej procesji, przenosi na Kalwarię, a na pamiątkę tego wydarzenia ustanowiona została uroczystość Podwyższenia Krzyża Świętego w dniu 14 września.

Krzyż ze znaku hańby, stał się znakiem zwycięstwa, chwały, nadziei i znajduje się wszędzie, o czym wspomina św. Jan Chryzostom w swych listach. Początkowo nie umieszczano na krzyżu wizerunku Chrystusa. Dopiero decyzją synodu turlańskiego w 692 r. zaczęto na krzyżu umieszczać całą postać Chrystusa, malowaną czy też rzeźbioną. Pierwsze krzyże – krucyfiksy powstają dopiero za czasów papieża Leona III (795– 816), choć i wówczas były one nieliczne. Dopiero okres romański, barokowy, gotycki są okresami, kiedy powstają wspaniałe, nieraz o dużej wielkości krucyfiksy pokazujące Chrystusa w pełni bólu i cierpienia. Szaty i akcesoria królewskiej władzy, tak popularne w okresie romańskim znikają, a na głowie Chrystusa pojawia się korona cierniowa, na biodrach przepaska – perizonium. Stopy coraz częściej są przybite tylko jednym gwoździem.

Z biegiem wieków wszystkie znaczniejsze świątynie Europy zaczęły ubiegać się o posiadanie u siebie relikwii Krzyża Św. Zaczęto więc dzielić go na mniejsze kawałki, te znów jeszcze na mniejsze i doszło do tego, że w relikwiarzach często umieszczano zaledwie drzazgi Drzewa Zbawiciela.

Ponad tysiąc lat temu Krzyż przybył również na polską ziemię. Wrósł mocnym korzeniem w polską glebę, polskie serca, które przyjęły go z największą czcią i uwielbieniem. Polacy zawsze byli obrońcami czci krzyża, w nim znajdowali mądrość życia, z nim ginęły całe zastępy Polaków w licznych zawieruchach wojennych, powstaniach narodowych. Krzyż zabierali ze sobą zesłańcy na daleki Sybir, jako najdroższą pamiątkę z ojczystej ziemi, której w wielu wypadkach nie mieli już zobaczyć.

Z krzyżem człowiek zawarł wieczyste przymierze i jest mu wierny aż do śmierci, a miejsce jego pochowania znaczy krzyż, któremu on był wierny za życia. Nie powinniśmy nigdy narzekać na swój krzyż życiowy, który wydaje się ciężarem ponad siły. Wierność krzyżowi wymaga od nas cierpliwości w cierpieniach, które powinny być odnajdywaniem Boga we wszystkim co On nam zsyła.

Kochając Krzyż i umęczonego na nim Chrystusa pamiętajmy kochać bliźnich. W Krzyżu bowiem jest nauka miłości i pokory, która płynie z otwartego serca Jezusowego. Miłość do ludzi Boga Ojca, miłość Jego Syna wybrała krzyż, by wszystkich oblały odżywcze krople krwi Chrystusowej i obmyły ze wszystkich brudów ziemskiego żywota.

***

Z prac Komitetu

W dniu 22 marca odbyło się zebranie Komitetu, w trakcie którego uzgodniono szczegółowy program Jubileuszu. Przedstawia się on następująco:

PRZEDSIĘWZIĘCIE	TERMIN
Remont kościoła według możliwości finansowych, program maksymalny: malowanie polichromii kościoła wymiana posadzki wymiana rynien spadowych odnowienie elewacji zewnętrznej	V - IX
Wydawanie Biuletynu Informacyjnego	cały rok
Peregrynacja Figury M.B Fatimskiej w Parafii Krzywcza	I - X 1998 r.
Konkurs na Najładniejszą Pisankę i Palmę Wielkanocną	29 III
Droga Krzyżowa połączona z wkopaniem drewnianego krzyża . Wykonanie drewnianego Krzyża	3 IV przed 3 IV
Wydanie folderu o Parafii	5 IV
Boży Grób nawiązujący treściami do Jubileuszu. Organizacja adoracji: Bractwa Różańcowych, dzieci, młodzieży, Ruchu Apostolstwa Młodzieży, Straży Pożarnej (spotkanie organizacyjne)	IV
Doprowadzenie wody bieżącej do Kościoła	IV
Odnowienie kapliczek poświęconych Matce Bożej Odnowienie kapliczek poświęconych oddaniu poszczególnych wiosek Sercu Pana Jezusa z roku 1936 (Pamiątka Kongresu Eucharystycznego)	V VI
Oddanie do użytku zadaszonej sceny	VII
Poświęcenia sztandaru przez OSP Krzywcza	VI
Wydanie i promocja monografii parafii	VII
Dożynki parafialne - połączone z konkursem na najpiękniejszy wieniec dożynkowy.	VIII
Główne uroczystości Jubileuszowe Festyn Jubileuszowy	6 IX
Poświęcenie Krzyża i odsłonięcie tablicy pamiątkowej	13 IX
Ukończenie i poświęceni Groty z figurą M.B. Fatimskiej	X
Odnowienie nagrobku ks. Wł.. Soleckiego	X
Organizacja przy kościele Szopki Plenerowej	XII
Organizacja wystawy pt. "Nasza parafia w dokumentacji fotograficznej".	
Konkurs plastyczny pt. "Historia naszej parafii"	

W trakcie zebrania poruszono sprawy związane z budową krzyża. Wykonawca przyjął założenie, że krzyż będzie wykonany z rur stalowych a jego wysokość będzie wynosić ok. 9 m. Po zasięgnięciu opinii osób kompetentnych stwierdzających konieczność uzyskania stosownego zezwolenia na budowę, Urząd Gminy zobowiązał się do rozwiązania tego problemu. Równocześnie także Urząd Gminy zobowiązał się do uzyskania zezwolenia na pobranie kamienia ze strumienia w Chołowicach, potrzebnego do budowy groty.

Podczas posiedzenia Rady Gminy uchwalono, że na potrzeby związane z Jubileuszem, Urząd Gminy w Krzywczy przeznaczy kwotę 20 tys. zł.

W ostatnim tygodniu marca strażacy z OSP wykonali podłączenie bieżącej wody do budynku kościoła w Krzywczy.

dokończenie ze st. 1

w pobliżu pamiętających odległe czasy i dawne obrzędy pięknych kaplic wzniesionych w XVII wieku przez Mikołaja Zebrzydowskiego i jego syna Michała.

Nie tylko wierzący poddają się urokowi tego widowiska, nie tylko oni naśladują mieszkańców Jerozolimy witając wjeżdżającego na osiołku Chrystusa okrzykami „Hosanna, hosanna"

Role Chrystusa, apostołów, Piłata Poncjusza, Szymona Cyrenejczyka, żydowskich kapłanów, rzymskich żołnierzy i innych postaci znanych z Biblii odtwarzają zakonnicy i klerycy z kalwaryjskiego klasztoru oo. Bernardynów oraz mieszkańcy Kalwarii i okolicznych wsi.

To niezwykłe widowisko rozpoczyna się w Niedzielę Palmową. Kulminacją tego dnia jest scena przy murach klasztornych, podczas której Jezus przepędza kupców ze świątyni. W Wielką Środę przybyli na misterium mogą być świadkami zdrady Judasza, w Wielki Czwartek asystować przy obmywaniu nóg dwunastu apostołom i uczestniczyć w Ostatniej Wieczerzy. W Wielki Piątek zaś wysłuchać dekretu Piłata i brać udział w Drodze Krzyżowej.

Misterium pasyjne przechodziło przez wieki różne metamorfozy. Po rozbiorach Polski zakazano jego odprawiania. Dopiero w roku 1947 jeden z oo. Bernardynów, Augustyn Chodyn na nowo opracował scenariusz obrzędów. Do dziś odbywają się one według tego scenariusza.

Wśród uczestników obchodów Wielkiego Tygodnia można jeszcze, choć coraz rzadziej, dostrzec prawdziwych „dziadów kalwaryjskich". Odziani w grube kapoty i łapcie, siedzą na stopniach kościoła, odmawiają pacierze i proszą o jałmużnę.

***

Turki ...

ciąg dalszy ze str. 2

uniformy i uzbrojeni w szable, drudzy noszą strój w kolorze khaki i dzierżą drewniane karabiny. Wszyscy przepasani są biało-czerwonymi szarfami, na głowach maja tekturowe ułańskie czaka ze srebrnymi orłami. W niedzielę wielkanocną przybywają do Gniewczyny na mszę św., ale do kościoła wchodzą dopiero po trzykrotnym jego okrążeniu. Po mszy, ku uciesze zgromadzonych na pobliskiej łące, odbywa się pokaz musztry.

W Woli Rzeczyckiej, poza wojskową musztrą, można obejrzeć również efektowny taniec z szablami, z udziałem baszy w tureckiej kapie.

W Krzywczy również jest kultywowana tradycja trzymania straży przy Bożym Grobie. Tę zaszczytną służbę pełnią strażacy z OSP w Krzywczy i Ruszelczyc w mundurach galowych, rozpoczynając ją po zakończeniu uroczystości Wielkopiątkowych a kończąc uroczystą procesją w trakcie wielkanocnej mszy rezurekcyjnej. W czasie rezurekcji obwieszczają Zmartwychwstanie Pańskie głośnymi wybuchami petard.

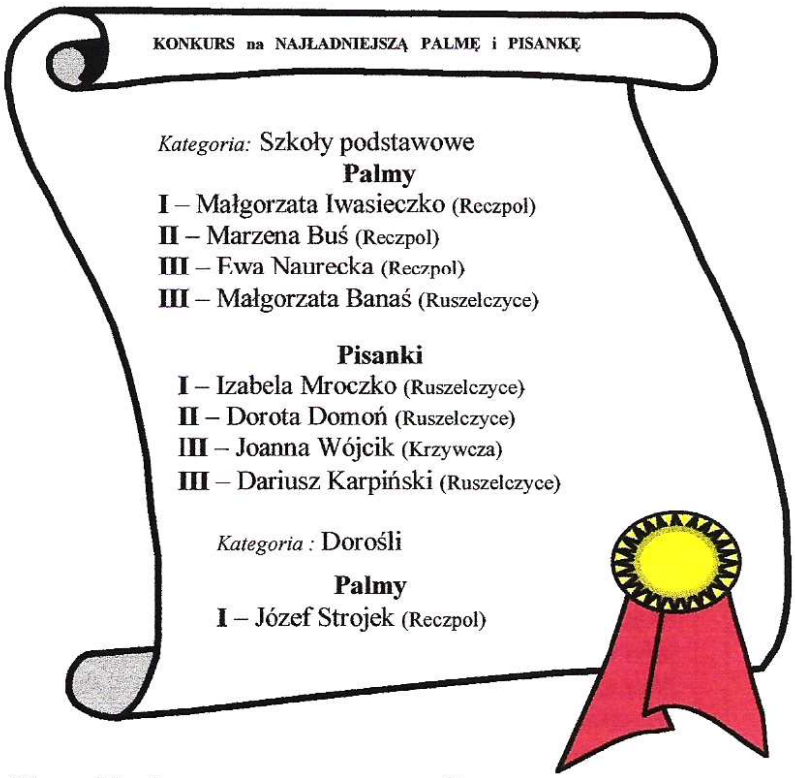
***

Laureaci konkursu

Komisja konkursowa w składzie:

Piotr Haszczyn, Zbigniew Korytko, Jerzy Wójcik

oceniając wartość artystyczną, pomysłowość i oryginalność, wyłoniła laureatów w „Konkursie na najładniejszą pisankę i palmę" przyznając nagrody:

Wszystkim laureatom oraz uczestnikom składamy gratulacje i podziękowanie

Zespół Redakcyjny

Refleksje pokonkursowe ...

Frekwencja na zorganizowanym 29 marca konkursie na najładniejszą pisankę i palmę skłania do konkretnych refleksji i przemyśleń. Zastanawia fakt, że impreza zgromadziła niewielu uczestników i oglądających. Gdyby nie dzieci, ale zauważyć należy, że reprezentujące tylko kilka szkół, konkursu z pewnością nie udałoby się przeprowadzić.

Czy w Parafii Krzywieckiej istniejącej od 600 lat nie ma osób, które bardziej zainteresowałyby się i zaangażowały w realizację konkretnych zamierzeń jubileuszowych ?

Czy wśród dorosłych mieszkańców tej parafii jest tylko jeden – p. Józef Strojek,, którego stać było na wysiłek i tak piękne uczestnictwo w tej niedzielnej imprezie ?

Czy kwota 230 zł. – przeznaczona na obchody Jubileuszu a uzyskana podczas licytacji pisanek i palm nie mogłaby być wyższa ?

Czy 2 zł., cena wyjściowa pisanki wykonanej z mozołem i pasją przez dzieci – spadkobierców i kontynuatorów tradycji - była zbyt wygórowana ?

Dobrze, że kilka osób stanęło na wysokości zadania i nie szczędziło ani czasu ani pieniędzy, by docenić trud włożony w wykonanie zaprezentowanych na konkursie prac.

Mamy nadzieję, że nie tylko oni dostrzegli aktualnie przeżywany ROK JUBILEUSZOWY.

Zespół redakcyjny

CHYRZYNA wczoraj i dziś

Piotr Haszczyn

Chyrzyna jest położona po drugiej stronie rzeki San. Pierwsze wzmianki o tej miejscowości pochodzą z 1398 r. Wtedy wieś ta wchodziła w skład uposażenia parafii Krzywcza. Jej pierwsza staropolska nazwa brzmiała w tym okresie Chiziny. W miejscowości archeolodzy odkryli ślady wczesnośredniowiecznego osadnictwa.

Chyrzyna była kolejno własnością braci Jana i Szymona - synów Dziersława z Brześcia, następnie Rafała z Krzywczy i jego sukcesorów. W roku 1518 nabyli ją Orzechowscy, a w 1625 r. Krasiccy, w 1723 r. przeszła w ręce Woronowiczów. Na początku XIX w. kupił Chyrzynę Joachim Boznański, a od 1818 r. była własnością Józefa Pawlikowskiego, następnie stanowiła własność Starzeńskich. Ostatnim właścicielem Chyrzyny był Bocheński.

W 1507 r. w Chyrzynie istniała już parafia prawosławna. Nie wiadomo kiedy dokładnie została założona. 8 XII 1642 Marcin Konstanty Krasicki - podczaszy ziemi przemyskiej doposażył probostwo. Potwierdził wszystkie prawa przynależne popowi chyrzyńskiemu - Michałowi, który przejął parafię po swoim ojcu Janie. Następnie po przyjęciu Unii przez Rusinów przez wiele lat istniała parafia grekokatolicka, w 1805 r. pod wezwaniem Świętego Szymona Stupnika, której parochem był Symeon Kopystyński. Pod takim samym wezwaniem znajdowała się w miejscowości cerkiew, cała drewniana pod dachem gontowym. Obok znajdowała się dzwonnica na czterech słupach, związana tarcicą i obita gontami. Terenem prawdopodobnej lokalizacji było miejsce obecnej szkoły. Nie jest rzeczą jasną, z jakich powodów przeniesiono parafię z Chyrzyny do Chyrzynki. Miejscowości te - kiedyś odrębne wsie - dziś są połączone terytorialnie. Faktem jest, że w roku 1857 wybudowano tam cerkiew pod wezwaniem Św. Szymona Stupnika z fundacji Adama hr. Starzeńskiego .

Do dziś obok leśniczówki w Chyrzynce znajduje się wspomniana cerkiew o całkowitej długości 18,5 m i szerokości 7,2 m. Wybudowana, jak już wspomniano w 1857 r. (odnawiana w 1911 r.) w stylu budownictwa ludowego o konstrukcji drewnianej zrębowej, trójdzielnej. Ściany na zewnątrz kiedyś pokryte były gontem. Wewnątrz na sklepieniu drewnianym namalowany jest duży obraz Jezusa Zmartwychwstałego i Czterej Ewangeliści. Na prawej południowej stronie ściany namalowany jest duży obraz Bożego Narodzenia w Betlejem, a po lewej północnej stronie namalowano duży obraz - Chrzest Pana Jezusa w Jordanie. Obrazy te wykonał w 1911 roku artysta malarz Andrzej Demkowycz z Birczy.

W 1880 r. mieszkało w Chyrzynie 424 osoby (365 grekokat., 45. rzym.,14 mojż.)

Już przed rokiem 1914 funkcjonował prom łączący Chyrzynę z Krzywczą. W pierwszych latach II wojny światowej Chyrzyna była miejscowością graniczną pomiędzy ZSRR i Niemcami. Stąd w lasach znajdują się resztki fortyfikacji wojskowych. Po wojnie i w okresie wysiedleń miejscowość bardzo ucierpiała. Pozostało w niej zaledwie około 1/3 z liczby przedwojennych mieszkańców.

Po wojnie w Chyrzynie wybudowano Szkołę Podstawową, która przez szereg lat służyła jako Schronisko Młodzieżowe.

Zespół Redakcyjny *w składzie:*
Piotr Haszczyn, Zbigniew Korytko, Jerzy Wójcik

Adres redakcji: **Kancelaria Parafialna**
37-755 Krzywcza 1

W niedzielę – 15 lutego 1998 – rozpoczęły się obchody Roku Jubileuszowego parafii w Krzywczy. Sześć wieków temu Jan i Szymon, synowie Diersława z Brześcia, ufundowali parafię, której pierwszym proboszczem za wolą biskupa przemyskiego Macieja Janiny został ks. Klemens.

Kościół Parafialny w Krzywczy

Legenda głosi, że w miejscu zwanym Błodzice powstał wtedy kościółek, który z powodu „grzeszności ludu" zapadł się pod ziemię i tylko w niedzielę rezurekcyjną można usłyszeć odgłos bijącego gdzieś z oddali dzwonu.

Następny drewniany kościół spalili Tatarzy podczas najazdu w 1624 r. Wówczas to wojewoda podolski Marcin Krasicki kazał wznieść kościół murowany. Po stu latach świątynia została gruntownie przebudowana, a w 1760 r. konsekrowana przez Hieronima Sierakowskiego, biskupa przemyskiego. Kościół przetrwał wiele przeróbek i remontów, a jego fundamenty i półtorametrowej grubości mury nie naruszone stoją do dziś.

Matka Boska z Dzieciątkiem

Jest to świątynia wzniesiona z kamienia, barokowa, jednonawowa, trzyprzęsłowa. W absydzie prezbiterium mieści się barokowy ołtarz pochodzący z XVIII w. W części środkowej znajduje się obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem przywieziony po II wojnie ze Śniatynia na Podolu. Świątynię wraz z wzniesioną około XIX w. dzwonnicą otacza zbudowany z kamieni polnych mur.

Krzywcza – średniowieczne miasteczko - w ciągu wieków stawała się kolejno własnością wielkich rodów: Krzywieckich, Orzechowskich, Krasickich. W 1923 roku wżenił się w Krzywczę Bocheński, ówczesny starosta przemyski. Ostatnim właścicielem był Stefan Stroński.

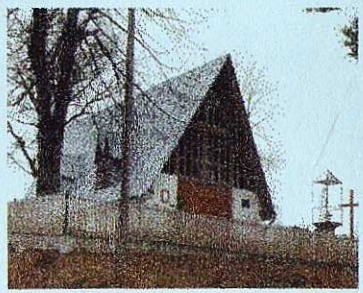

Dwór w Krzywczy - obecnie Ośrodek Zdrowia

Z tego okresu zachował się we wsi dwór zbudowany w 1928 roku, którego rezydentem pod koniec swego życia był powieściopisarz Jan Zachariasiewicz, spoczywający na tutejszym cmentarzu

W sąsiedztwie dworu, w którym mieści się obecnie Ośrodek Zdrowia, zachowały się relikty obwałowań, zwane przez miejscową ludność „basztą". Między zabudowaniami dworu a murowaną cerkwią grekokatolicką z 1911 roku znajduje się kirkut, na którym ocalało 11 maceb (nagrobków). Na cmentarzu rzymsko-katolickim odnajdziemy nagrobki miejscowego ziemiaństwa. Na uwagę zasługuje także murowana klasycystyczna plebania z początku XIX w.

Parafia Krzywcza obejmująca dzisiaj 7 miejscowości (Krzywcza, Wola Krzywiecka, Średnia, Reczpol, Ruszelczyce, Chyrzyna, Kupna) miała szczęście do hojnych patronów i kolatorów, którzy zabezpieczyli ją w dobra ziemskie, duże dochody z dziesięcin oraz utrzymywali kościół parafialny. Dobrodziejem parafii był także król Kazimierz Jagiellończyk, który ofiarował dziesięciny ze wsi królewskich: Olszan, Chołowiec i Krzeczkowej.

Kościół w Średni

Obecnie obok kościoła parafialnego w Krzywczy funkcjonują dwa kościoły filialne: w Reczpolu i w Średni. Parafia liczy 2885 wiernych.

Miejscowości, które obejmuje swym zasięgiem terytorialnym należą do najstarszych na naszym terenie.

W **Ruszelczycach** - wsi królewskiej, później prywatnej wzmiankowanej w 1389 r. odnaleziono ślady osadnictwa prahistorycznego oraz okresu wpływów rzymskich. W XVIII w. istniała tu parafia grekokatolicka. Pozostał po niej tylko cmentarz o pow. 22a.

Reczpol prawdopodobnie założony został przez osadników węgierskich w początkach XIV w. We wsi znajduje się zabytkowa, zbudowana w 1879 r. cerkiew grekokatolicka pw. Opieki NMP. Adaptowano ją na filię kościoła parafialnego.

Kościół w Reczpolu

Pierwsze wzmianki o **Chyrzynie** pochodzą z 1398 r. Jej staropolska nazwa brzmiała Chiziny. W miejscowości archeolodzy odkryli ślady wczesnośredniowiecznego osadnictwa. Jest połączona terytorialnie z Chyrzynką, w której znajduje się wybudowana w 1857 r. cerkiew pod wezwaniem św. Szymona Słupnika. Wnętrze tego drewnianego trójdzielnego obiektu zdobią obrazy z 1911 roku pędzla Andrzeja Demkowycza z Birczy.

Kupnę, najdalej oddaloną od parafii miejscowość, wzmiankowano po raz pierwszy także w 1398 r. Znajdowała się tutaj, dziś już nie istniejąca , cerkiew pw. Opieki Matki Boskiej, zbudowana prawdopodobnie w 1729 roku. Na skraju wsi zachowała się murowana dzwonnica z końca XIX w.

W **Woli Krzywieckiej**, wzmiankowanej w 1486 roku istniała najpierw parafia prawosławna, następnie od 1785 r. grekokatolicka. W Muzeum Ziemi Przemyskiej znajdują się 3 ikony pochodzące z wyposażenia rozebranej w latach siedemdziesiątych cerkwi.

W **Średni** podczas badań archeologicznych w 1995 roku odkryto kurhany pochodzące z okresu ok. 2800-2600 lat przed Chrystusem.

Wszystkie wymienione miejscowości, ich mieszkańcy tworzą spójny organizm, którego początków należy szukać 17 lutego 1398 roku, kiedy podpisano akt fundacyjny Parafii Krzywieckiej. 17 lutego 1998 r., w 600 lat od tej podniosłej chwili, 14 kapłanów z dekanatu dubieckiego pod przewodnictwem jego dziekana koncelebrowało uroczystą Mszę św. List ze specjalnym błogosławieństwem nadesłał biskup Metropolita Józef Michalik. Był to kolejny krok w przeżywaniu tych wielkich tajemnic naszej chrześcijańskiej tożsamości.

Główne uroczystości jubileuszowe przewidziano na 6 września 1998 roku.

W związku z przypadającym w 1998 roku Jubileuszem 600-lecia Parafii Krzywcza, podjęto szereg zobowiązań i zadań, nad realizacją których czuwać będzie wyłoniony spośród mieszkańców Parafii Komitet Organizacyjny Jubileuszu.

Szczegółowy zakres zamierzeń obejmuje:

- Nawiedzenie rodzin przez Figurę Matki Bożej Fatimskiej
- Postawienie na okolicznym wzgórzu żelaznego krzyża jako trwałej pamiątki Jubileuszu i bitwy o Krzywczę (13 września 1939r.)
- Prace remontowo-modernizacyjne w Kościele Parafialnym w Krzywczy:
  - malowanie wnętrza
  - wymiana posadzki
  - wymiana rynien dachowych i malowanie dachu
  - malowanie elewacji zewnętrznej
  - doprowadzenie wody bieżącej
- Wykonanie w murze przykościelnym kamiennej groty Matki Bożej Fatimskiej
- Budowa zadaszonej sceny na terenie krzywieckiego parku przydworskiego wraz z jego uporządkowaniem
- Wydanie monografii o Parafii Krzywieckiej
- Redagowanie Biuletynu Komitetu Organizacyjnego Obchodów 600-lecia Parafii Krzywcza
- Wydanie folderu promującego uroki ziemi krzywieckiej
- Ufundowanie Sztandaru dla Ochotniczej Straży Pożarnej
- Organizowanie festynów, konkursów, akademii i wieczornic w środowisku (m. in. konkursu na najładniejszą pisankę i palmę; wystawy starych fotografii dokumentujących przeszłość)

Realizacja powyższych zadań wymaga ogromnych środków finansowych. Zwracamy się do wszystkich, którzy czują się sercem związani z tą ziemią, z tą Parafią - mimo że czasem dzielą Ich od Niej setki kilometrów - by w miarę swoich możliwości udzielili nam hojnego wsparcia materialnego.

Dla chcących wnieść swój wkład w realizację zamierzonych przedsięwzięć udostępniamy numer konta bankowego Parafii Krzywcza.

BS Krzywcza
Gospodarczy Bank Połud-Zachodni S.A
o/Rzeszów
19301187-90990001-12012-1
Parafia Rzymsko-Katolicka w Krzywczy
5010-03

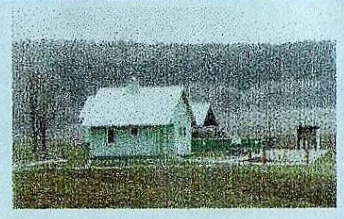
Za hojność naszym ofiarodawcom serdecznie dziękujemy.

Komitet Organizacyjny

Inwestycje realizowane na terenie Gminy Krzywcza w latach 90-tych.

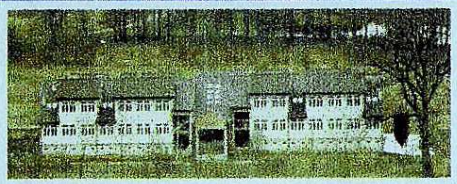
Parafia Krzywiecka pod względem terytorialnym stanowi część Gminy Krzywcza.

W ostatnich latach rozpoczęto realizację szeregu inwestycji istotnych dla miejscowego społeczeństwa. Jedną z ważniejszych było ukończenie budowy Wiejskiej Oczyszczalni Ścieków zlokalizowanej w Krzywczy, która docelowo będzie służyła całej gminie.

Oczyszczalnia Ścieków w Krzywczy

W latach osiemdziesiątych przystąpiono do budowy Szkoły Podstawowej w Krzywczy. Jest to przedsięwzięcie wymagające olbrzymich nakładów finansowych, znacznie przekraczających możliwości lokalnego społeczeństwa. Z tego powodu inwestycja ta nie została do tej pory w pełni zrealizowana. Z szacunkowych wyliczeń wynika, że do zakończenia prac budowlanych przy nowo powstającym obiekcie szkolnym potrzeba około 1.4 mln zł. (14 miliardów starych zł.) W latach 1994-1996 z inicjatywy miejscowego Proboszcza i Urzędu Gminy wzniesiono Kaplicę cmentarną. Nowymi obiektami są także 2 świetlice wiejskie zbudowane w Woli Krzywieckiej i Średni.

Szkoła Podstawowa w Krzywczy (w budowie)

W roku 1993 rozpoczęto budowę Szkoły Podstawowej w Reczpolu. Wykonywano także prace remontowo-modernizacyjne w obiektach szkolnych w miejscowościach: Chyrzynie, Ruszelczycach, Woli Krzywieckiej, Krzywczy.

Rozumiejąc potrzebę ochrony naturalnego środowiska człowieka, w roku 1995 przystąpiono do budowy lokalnego wysypiska śmieci .

Wśród ważniejszych zamierzeń na najbliższe lata można wymienić:

- kanalizację Ruszelczyc i Woli Krzywieckiej.
- telefonizację, a w dalszej perspektywie gazyfikację wszystkich miejscowości gminy

opr. *E.J W*

600 lat Parafii Krzywcza

1398 - 1998